

РЕШЕНИЕ

№ 15

гр. Кюстендил, 10.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – КЮСТЕНДИЛ, I СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ваня Др. Богоева

Членове: Евгения Хр. Стамова
Веселина Д. Джонева

при участието на секретаря Йорданка Хр. Неделчева
като разгледа докладваното от Ваня Др. Богоева Въззивно гражданско дело
№ 20221500500302 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Депозирана е въззивна жалба вх. № 3586/27.04.2022 г. от „****“ С.А., Париж, Франция чрез „****“ С.А., клон ***, гр. ***, жк. „****“, *** ***, сграда 14, чрез пълномощника юрисконсулт П.П., насочена против Решение № 205 от 28.03.2022 г., постановено от РС – Кюстендил по гр.д. № 908/2021 г. по описа на същия съд, в частта в която са отхвърлени предявените по реда на чл. 422 о ГПК обективно съединени установителни искове.

С обжалвания първоинстанционен съдебен акт, районният съд е отхвърлил предявените от „****“ С.А., клон ***, обективно съединени искове по чл.415, във вр. с чл.422 от ГПК против С. Ц. В. да бъде установено по отношение на ответника, че ищецът притежава право на вземане в общ размер на 6 967,61 лева, от които: 6331, 58 лева, представляващи главница по договор за кредит № ***[1]***, сключен на 20.01.2016г., както и 636.03 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 20.11.2016г. до 16.01.2021г, ведно със законната лихва, считано от момента на депозиране на заявлението по чл.410 от ГПК по ч.гр.дело № 135 от 2021г. по описа на Районен съд – Кюстендил до окончателното изплащане на задължението.

Отхвърлил е и предявените от „****“ С.А., клон ***, като евентуални обективно съединени осъдителни искове по чл.79, във вр. с чл.86 от ЗЗД против С. Ц. В. да бъде осъден ответника да заплати на ищеца сума в общ размер на 6967,61 лв., от които: 6331,58 лева,

представляващи главница по договор за кредит № ***[1]***, сключен на 20.01.2016г., както и 636.03 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 20.11.2016г. до 16.01.2021г.

Въззивникът излага съображения за неправилност на обжалваното решение. Не споделя извода на съда, че процесният договор за кредит е недействителен поради несъответствие с разпоредбите на чл.11, ал. 1, т. 9 и т. 10 ЗПК. Твърди, че посочване на индекс или РЛП, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвен процент е неприложимо към процесния случай, доколкото кредитът е отпуснат при фиксиран лихвен процент за целия срок на договора. Акцентиращ върху разпоредбите на чл. 3 и чл. 11 от процесния договор, в които били посочени лихвения процент по кредита и условията за неговото прилагане. Заявено е искане за отмяна на първоинстанционното решение и уважаване на предявените установителни искове. Претендират се съдебни разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК не е постъпил писмен отговор от насрещната страна С. Ц. В..

Въззивният съд, след преценка на твърденията и възраженията на страните, както и на събраните доказателства, касаещи предмета на спора, по вътрешно убеждение и въз основа на закона, предметните предели на въззивното производство, очертани с жалбата, намира за установено от фактическа страна следното:

Съдът е приел въззивната жалба за допустима като изхождаща от страна в първоинстанционното производство, подадена в срок и насочена срещу съдебен акт, подлежащ на въззивна проверка.

В съответствие с правомощията си по чл. 269 от ГПК съдът извърши служебно проверка на валидността на решението и прецени допустимостта му, в резултат на която проверка намира, че то е валидно - постановено е от надлежен съдебен орган, функциониращ в надлежен състав в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвено е в писмена форма и е подписано от съдебния състав, който го е постановил. Решението е и допустимо.

По правилността:

Съгласно чл. 269, изр. 2 от ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото във въззивната жалба, като служебно правомощие има да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби, приложими към процесното правоотношение. В този смисъл са и дадените указания по тълкуването и прилагането на закона в т. 1 от Тълкувателно решение № 1/2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС. Задължение на въззивния съд е да се произнесе по спорния предмет на делото, като извърши самостоятелна преценка на събраните по делото доказателства и формира свои фактически и правни изводи, като обсъди и своевременно заявените доводи и възражения на страните.

Пред РС Кюстендил е подадена искова молба от „****“ С.А., клон ***, ЕИК ***, със

седалище и адрес на управление – гр. ***, ж.к. „****“ 4, *** ***, сграда 14, представлявано от законния представител Д.Д., против С. Ц. В., ЕГН *****, от гр. Кюстендил, ул. „****“ № 74, с която са предявени обективно съединени иски по чл.415, във вр. с чл.422 от ГПК вр. чл.240, ал.2 ЗЗД с искане да бъде установено по отношение на ответника, че ищецът притежава право на вземане в общ размер на 6967,61 лева, от които: 6331,58 лева, представляващи главница по договор за кредит № ***-***, сключен на 20.01.2016г., както и 636.03 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 20.11.2016г. до 16.01.2021г. Като евентуални са предявени и осъдителни иски за посочените суми, в случай, че установителните иски не бъдат уважени, поради ненадлежно обявена предсрочна изискуемост на вземането по кредита преди депозиране на заявлението по чл.410 от ГПК.

Представените писмени доказателства, приложени към исковата молба, не са били оспорени своевременно за автентичност, поради което и документите следва да се преценяват от съда като писмено изявление, отразяващо действителната воля на страните по делото.

От приложените договор за потребителски паричен кредит *** -*** от 20.01.2016 г., ведно с инкорпориран в последния погасителен план и условия по договора, извлечение с погасителен план с отразени по него плащания, съдът установява, че кредитополучателят С. Ц. В. се е договорила да върне на кредитора „****“ С.А., клон *** според погасителния план с последен падеж към 20.11.2020 г., отпусната по банков път главница от 7 000 лева, като заплати начална такса „Ангажимент“ в размер на 245.00 лева и лихва с фиксиран размер 13.89 % годишно, разпределена на 59 равни месечни анюитетни вноски от по 201.71 лева, включващи както части от главница и начислената лихва, така и застрахователна премия в общ размер 2352.00 лева по застраховката „Защита на плащанията“.

От допуснатата и приета съдебно – счетоводна експертиза се установява, че сумата от 6 755.00 лева е преведена на 21.01.2016 г. по банкова сметка на кредитополучателя, като от договорената главница от 7000.00 лева е приспаднала сумата от 245.00 лева. Експертът установява, че в случай, че кредитът не е станал предсрочно изискуем, ответникът дължи главница в размер на 3749,23 лева, възнаградителна лихва за периода от 20.11.2018 г. до 20.01.2021 г. в размер на 622,64 лева и мораторна лихва за периода от 21.01.2021 г. до 24.01.2021 г. в размер на 4,17 лева. Ако се приеме, че кредитът е станал предсрочно изискуем, то дължимите суми са в размер на 2459,39 лева дължима главница и 1857,66 лева изтекла законна лихва до подаване на заявлението по чл.410 от ГПК. При същите условия, но при друг момент на изчисляване на задължението /момента на изготвяне на заключението/, при обявяване на кредита за изискуем на краен падеж дължимата главница е в размер на 3749,23 лева, 622,64 лева дължима възнаградителна лихва и 4,17 лева мораторна лихва, а при предсрочна изискуемост на кредита, дължимите суми са в размер на 2459,39 лева дължима главница и 1857,66 лева законна лихва до подаване на заявлението по чл.410 от ГПК и мораторна лихва от подаване на заявлението по чл.410 от ГПК до 18.02.22 г. в размер на 266,46 лева.

Спорна е валидността на постигнатото договаряне. Доколкото предмет на делото несъмнено е потребителско кредитиране, договорната свобода на страните е ограничена от правилата за защита на кредитополучателя, като потребител по Закона за потребителския кредит /ЗПК/.

Сключеният договор отговаря на изискванията за писмена форма съгласно чл. 10, ал.1 ЗПК, изискващ ясно и разбираемо и за двете страни оповестяване на всички елементи на договора с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12. В случая това изискване съдът приема за спазено.

Относно констатираното от районния съд несъответствие на договора с разпоредбата на чл.11, ал.1, т.9 вр. чл.22 от ЗПК, настоящият въззивен състав приема следното:

Следва да бъде отбелязано, че в договора е посочен размер на възнаградителна лихва – фиксиран размер, с годишен лихвен процент 13.89%. Съдържанието на тази клауза от договора изпълнява изискванията на чл.11, ал.1 т.9 ЗПК, относно посочване на лихвения процент. Съгласно чл.11, ал.1 т.9 от ЗПК договорът трябва да съдържа лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти. Съгласно дефиницията, дадена в § 1, т. 5 ЗПК "фиксирания лихвен процент" е постоянен лихвен процент за целия срок на договора за кредит или за определени негови периоди. Съответно според правилото на § 1, т. 5а ЗПК "променлив лихвен процент" е този, който се формира на база на променлива компонента /референтен лихвен процент/ и фиксирана надбавка. В процесния договор според цитираните дефиниции е уговорен фиксиран лихвен процент, а не референтен. По тази причина липсва задължение за кредитодателя да посочва методика за начина на формирането му по смисъла на чл. 33а от закона. По аргумент от чл.9 и сл. от ЗПК – специален закон, изготвен с цел защита правата на потребителите, допускащ договаряне на лихви при предоставяне на заеми, следва, че това не е клауза, която да противоречи на добрите нрави, в противен случай не би било допустимо изобщо начисляване на възнаградителна лихва. Тази клауза не попада и в някое от дадените в ЗЗП определения за неравноправна клауза.

По отношение на останалото съдържание на договора обаче, съдът констатира наличие на неравноправни клаузи. Ищецът не е ангажирал никакви доказателства за спазване изискването на чл.5, ал.2 от ЗПК, а именно за предварително оповестената съществена за потребителя преддоговорна информация, съдържаща се в стандартния формуляр, изискуем по чл. 5, ал.2 от ЗПК. Липсата на удостоверяване на това обстоятелство прави невъзможно съдът да прецени дали ответникът е бил предварително запознат с параметрите на сключения договор.

Видно от процесния договор е, че кредитополучателят дължи заплащане на застрахователна премия в размер на 2352.00 лева, която съгласно извлечение от погасителния план с отразени плащания от длъжника е включена към дължимата по

договора анюитетна вноски и е в размер на 39.20 лева месечно.

Следва да бъде отчетено обстоятелството, че към исковата молба не са приложени никакви доказателства за сключването на тази застраховка, което обстоятелство обаче не може да дерогира факта, че длъжникът е бил задължен да изплаща стойността ѝ.

Съдът формира извод, че предложената на кредитополучателя застраховка има типично съдържание на допълнителна гаранция за отпускащата кредит финансова институция срещу риска от непредвидени финансови затруднения на кредитополучателя /чл. 456 КЗ/ и се сключва за негова сметка след предварителното му писмено съгласие за това /чл. 382, ал. 2 КЗ, във вр. с чл. 443, ал. 1 КЗ/. Макар по делото да не се доказва, че това застраховане е било оповестено като условие на кредитирането, безспорно се установява, че общото задължение, съответно изцяло на общия брой равни месечни вноски, е съответно на вписаните в договора за кредит сборни плащания, в които изрично е посочено и допълнително задължение по застрахователна премия /в размер 2352.00 лева/. Няма никакво съмнение, че месечните вноски, отразени в погасителния план по договора, включват и премията за застраховането на финансовия риск на кредитора. Допълнителното плащане на премията не е отразено като разход при формиране на оповестения ГПР /16.66 %/, въпреки че е включен в общия дълг и месечните вноски. Този начин на оповестяване на разходите не е съответен на изискването на чл. 19 ал.1 от ЗПК. Уговорената застраховка в полза на застрахователя се кредитор, но за сметка на застрахования длъжник, не може да се квалифицира като изключение по чл. 19 ал. 3 ЗПК, а при отчитането ѝ като несъмнено очакван разход, действителния ГПР би бил значително завишен. При това положение кредитополучателят е нямало как да знае, че вноските му включват и премии, които не са отразени като разход в ГПР.

В заключение, при съвкупна преценка на всяка от уговорките, съдът констатира, че макар формално договорът за кредит да покрива изискуеми реквизити по чл.11 ал.1 ЗПК, вписаните параметри не кореспондират на изискуемо съдържание по т.10 /годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя/ и т. 11 /погасителен план, с указание как вноската се разпределя за различните видове разходи/. Тази част от съдържанието на сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като въз основа на предварителната стандартизирана информация за тези реквизити кредитополучателите следва да могат да съпоставят наличните пазарни предложения и да упражнят избора си съответно на индивидуалния си интерес. Затова и неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо с императивна норма съдържание, законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето /чл. 22 ЗПК/.

Въззивният съд не споделя довода на районния съд, че не е налице съответствие между твърдяното основание за пораждаване на облигационното правоотношение и доказателствата, които са представени по делото.

Представеният договор за потребителски паричен заем е сключен във формуляр, който

е относим и към договорите за револвиращ потребителски кредит и кредитна карта, но от постигнатите с последния договорки безспорно се установява, че по същността си е договор за паричен заем. Вещото лице действително е отразило, че по сметката на кредитополучателят е преведена сума в размер на 6 755.00 лева, която е получена при прихващането на таксата „ангажимент“ в размер на 245.00 лева от уговорената главница в размер на 7000.00 лева. Заплащането на застрахователната премия е включено към общо претендираната главница, съответстваща по стойност на приложеното към исковата молба извлечение с погасителен план с отразени по него плащания. Изложеното мотивира съдът, да приеме, че все пак страните са постигнали соченото в обстоятелствената част на исковата молба облигационно правоотношение.

Съобразявайки обаче изложените по-горе доводи се налага извод, че процесният договор за кредит е недействителен и по него ответникът дължи само чистата стойност на кредита без договорните лихви и такси, предвид разпоредбата на чл.23 ЗПК).

Според заключението на вещото лице задължението на кредитополучателят към момента на изготвяне на заключението, при обявяване на кредита за изискуем на краен падеж, за главница е в размер на 3749,23 лева /предвид отчетените плащания по договора/. Към така претендираната главница безспорно се установи, че е включена и вноската за застрахователна премия, при което тази стойност не следва да се взима предвид от съда.

Чистата получена от длъжника главница е в размер на 6755 лева. Вещото лице установява, че длъжникът е преустановил плащането си на 20.10.2016 г., като към тази дата бил заплатил 8 месечни вноски или сумата от общо 1794.42 лева. От 18.01.2017 г. периодично на вноски са заплатени още 4 015.51 лева, като общо платената сума от длъжника е в размер на 5 809.93 лева. Или дължимата към момента като незаплатена сума за главница е в размер на 945.07 лева. Искът за главница ще бъде уважен в този размер, като за сумата над уважения размер до претендирания такъв от 6967.61 лева, искът правилно е отхвърлен с обжалваното решение.

По отношение на договорната лихва същата не се дължи, като последица от недействителността на договора за кредит.

Съгласно чл. 33, ал. 1 от Закона за потребителския кредит при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата.

Съответно на този краен извод, решението на първата инстанция следва да се отмени , в частта, в която искът с правно основание чл.422 вр.чл.415 вр. чл.124, ал.1 ГПК вр. чл.240, ал.2 ЗЗД е отхвърлен до размер от 945.07 лева, представляваща незаплатена главница по договор за потребителски паричен заем *** – *** от 20.01.2016 г. и искът бъде уважен до този размер. Основателна е и претенцията за акцесорното вземане – присъждане на обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението по чл. 410 от ГПК по ч. гр. д. № 135/2021 г. на КнРС – 25.01.2021 г. до окончателното ѝ заплащане и същата следва да бъде уважена.

В останалата част, в която са отхвърлени установителните искове по чл. 422 във вр. чл.

415, ал. 1 от ГПК, както следва: за разликата над уважения размер от 945.07 лева до предявения размер от 6331.58 лева, представляваща главница по договор за кредит № *** - ***, сключен на 20.01.2016г., ведно със законната лихва, считано от момента на депозиране на заявлението по чл.410 от ГПК по ч.гр.дело № 135 от 2021г. по описа на Районен съд – Кюстендил -25.01.2021 г. до окончателното изплащане на задължението, както и в частта, с която е отхвърлен иска за сумата от 636.03 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода 20.11.2016 г. до 16.01.2021 г., решението като правилно следва да бъде потвърдено.

В частта, в която са отхвърлени предявените осъдителни искове, решението като необжалвано е влязло в сила.

По разноските:

С оглед изхода на производството за ищецът се следват разноски по компенсация с оглед уважената част от исковата претенция. За заповедното производство ищецът е сторил разноски в размер на 141.35 лева държавна такса и 50.00 лева юрисконсултско възнаграждение. За исковото производство разноските са в следните размер: 161.91 лева държавна такса, 100.00 лева юрисконсултско възнаграждение, 678.50 лева депозит особен представител и 300.00 лева депозит вещо лице. За въззивното производство ищецът е заплатил държавна такса в размер на 151.63 лева, юрисконсултско възнаграждение в размер на 100.00 лева и депозит за особен представител в размер на 678.38 лева. Общо заплатената сума за деловодни разноски възлиза на 2 361.77 лева. Изчислена по компенсация, сумата, която следва да бъде присъдена на ищеца в производството, е в размер на 320.34 лева.

Ответникът не е сторил разноски в производството.

Мотивиран от гореизложеното и на основание чл. 271 ал.1 ГПК, Кюстендилски окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 205 от 28.03.2022 г., постановено от РС – Кюстендил по гр.д. № 908/2021 г. по описа на същия съд в ЧАСТТА, в която е отхвърлен предявеният от „****“ С.А. чрез „****“ С.А. клон ***, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, ж.к. „****“ 4, *** ***, сграда 14 против С. Ц. В. иск по чл.415, във вр. с чл.422 от ГПК да бъде установено по отношение на ответника, че ищецът притежава право на вземане в размер до 945.07 лева,, която сума представляващи главница по договор за кредит № *** - ***, сключен на 20.01.2016 г., ведно със законната лихва, считано от 25.01.2021 г. - момента на депозиране на заявлението по чл.410 от ГПК по ч.гр.дело № 135 от 2021г. по описа на Районен съд – Кюстендил до окончателното изплащане на задължението, като ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО в отношенията между страните, че в полза на „****“ С.А. чрез „****“ С.А. клон ***, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, ж.к. „****“ 4, *** ***, сграда 14, представлявано от законния представител Д.Д., съществува

вземане срещу длъжника С. Ц. В., ЕГН *****, с адрес: гр. Кюстендил, ул. „****“ №74, дължимо по договор за потребителски паричен заем *** – *** от 20.01.2016 г. и обективизирано в заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 ГПК, издадена по ч.гр.д.№135/2021 г. на РС Кюстендил, за сумата в размер на 945.07 лева – дължима главница по договор за кредит № *** - ***, сключен на 20.01.2016 г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от момента на депозирание на заявлението по чл.410 от ГПК по ч.гр.дело № 135 от 2021г. по описа на Районен съд – Кюстендил – 26.01.2021 г. до окончателното изплащане на задължението.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 205 от 28.03.2022 г., постановено от РС – Кюстендил по гр.д. № 908/2021 г. по описа на същия съд в ЧАСТТА, в която са отхвърлени предявените от „****“ С.А. чрез „****“ С.А. клон ***, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, ж.к. „****“ 4, *** ***, сграда 14 против С. Ц. В. искове по чл.415, във вр. с чл.422 от ГПК, както следва: да бъде установено по отношение на ответника, че ищецът притежава право на вземане в размер над сумата от 945.07 лева до претендираната сума от 6331.58 лева, представляваща главница по договор за кредит № *** - ***, сключен на 20.01.2016г., ведно със законната лихва, считано от момента на депозирание на заявлението по чл.410 от ГПК по ч.гр.дело № 135 от 2021г. по описа на Районен съд – Кюстендил до окончателното изплащане на задължението, както и вземане за сумата от 636.03 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода 20.11.2016 г. до 16.01.2021 г.

В останалата част решението като необжалвано е влязло в сила.

ОСЪЖДА С. Ц. В., ЕГН *****, с адрес: гр. Кюстендил, ул. „****“ №74 да заплати на „****“ С.А. чрез „****“ С.А. клон ***, , ЕИК ***, със седалище и адрес на управление – гр. ***, ж.к. „****“ 4, *** ***, сграда 14, представлявано от законния представител Д.Д., деловодни разноси, изчислени по компенсация и възлизаци на сумата от общо 320.34 лева.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от съобщаването му на страните..

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____